

Gör kemikaliehanteringen säker med rätt invallning och rutiner.

Utmaningar och skyldigheter

Vid förvaring av kemikalier har du en skyldighet att ta reda på vad som förväntas av dig för att uppfylla en lagenlig och säker förvaring. För att underlätta har vi samlat information om kraven du behöver uppfylla och vad du måste göra för att se till att den skyddande funktionen, som invallningen har, uppfyller skyddet även långsiktigt. På detta sätt kan du undvika skador, olyckor och lagbrott som annars skulle kunna inträffa och som medför att försäkringen inte längre gäller.

Vi på DENIOS vill hjälpa dig till ökad medvetenhet kring de tänkbara orsakerna till fel som kan leda till att en invallning för kemikalier inte längre fyller sin funktion.

Innehållsförteckning

En invallning som tappat sin skyddsfunktion	2
Permanent krav – av en bra anledning	2
De sex viktigaste kontrollpunkterna	3 - 4
Lagstiftning	5
Mer information	6

Inledning

Förvaring av farliga kemikalier regleras av strikta regler och lagar för att uppnå arbetsmiljösäkerhet och miljöskydd. Planering, organisering och drift av ett lager för farliga kemikalier medför både utmaningar och skyldigheter. Vi har i detta dokument samlat värdefull information tillsammans med råd och lösningar för att hjälpa dig uppfylla en säker invallning vid kemikaliehantering.

Med invallning syftar vi till ett sekundärt skydd som skyddar omgivningen från kemikalieläckage om en behållare med kemikalier skulle gå sönder och börja läcka. En invallning kan vara ett uppsamlingskärl, en spillbricka, ett kemikalieskåp, fatskåp eller en miljöcontainer beroende på vilken mängd av kemikalier som ska förvaras.

På samma sätt som när det gäller underhåll av en privatbostad måste företag också vara uppmärksamma på saker som inte direkt föreskrivs enligt lag, men som kan påverka förvaringen av farliga kemikalier. Det kan till exempel vara att kontrollera takavvattningen och se till att det inte är stopp i hängrännor och stuprör, så att inte regn eller smältvatten rinner in i invallningen.

Av säkerhetsskäl för både miljön och för människorna som vistas i närheten behöver en invallning skötas och kontrolleras helst genom regelbunden inspektion, underhåll och reparation för att säkerställa att det ger det nödvändiga skydd som krävs vid en olycka. Företag som inte uppfyller dessa skyldigheter riskerar höga böter och, i händelse av skada, att försäkringskyddet inte längre gäller.

Har invallningen dörrar (kemikalieskåp, fatskåp eller miljöcontainer) är en regelbunden översyn av dörrarnas gångjärn viktigt, särskilt om du förvarar brandfarlig vara och har brandklassade dörrar. Om dörrarna kärvar när de ska stängas kan det få allvarliga följder i händelse av brand. Information om viktigt underhåll finns normalt i tillverkarens bruksanvisning. Om en servicetekniker har fått i uppdrag att utföra underhåll bör dessa aspekter ingå och dokumenteras som en del av rutinerna.

Nedan följer en beskrivning av olika rutinuppgifter som bör utföras och dokumenteras av operatören efter driftsättning. Notera att du även behöver ha en tydlig dokumentation av förvarade kemikalier, ett s.k. kemikaliregister, men det omfattas inte i detta Whitepaper utan behandlas i ett separat online verktyg eller dokument.

Texten utgör inte juridisk rådgivning. Den fackmannamässiga informationen i det här dokumentet har sammanställts utifrån våra kunskaper och åsikter utan att vi hävdar att den är komplett eller avsedd att utgöra en handledning i ämnet. För specifika fall, kontakta lämplig tillsynsmyndighet.

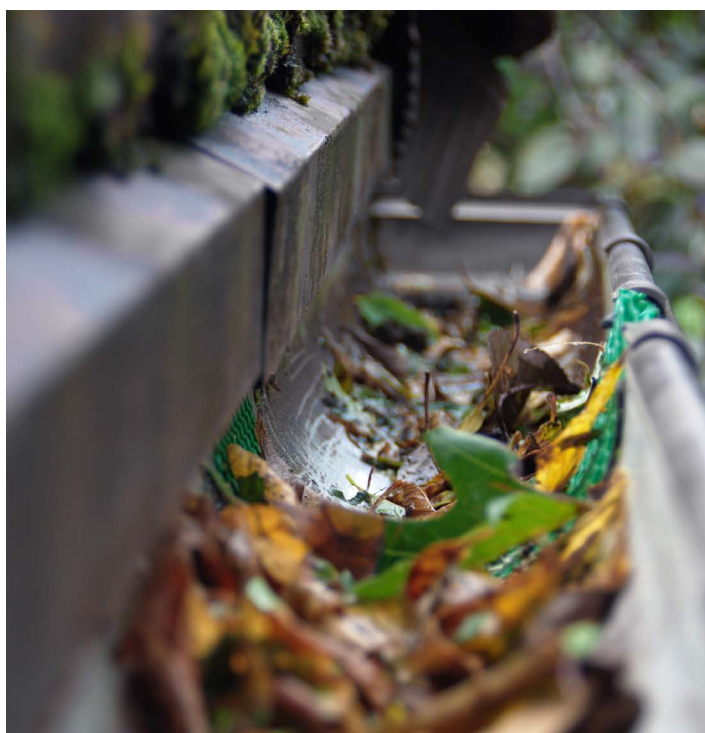
* För läsbarhetens skull har "operatör" respektive "säkerhetsansvarig" använts i stället för han, hon eller hen.

En invallning som tappat sin skyddsfunktion

Ett värsta tänkbara scenario är en invallning med fat som lämnats åt sitt öde utan varken tillsyn eller underhåll:

Löv och skräp har täppt igen takavvattningen och vatten har kommit in i uppsamlingskärlet och fyllt det tills det svämmar över. Ett fat är skadat och läcker ut i det överfyllda uppsamlingskärlet, så att innehållet rinner ut tillsammans med regnvattnet. Dörren står lite på glänt eftersom gångjärnen kärvar och det förorenade vattnet börjar sippra ut. Operatören drar igång en värmefläkt från kontoret som inte är ex-klassad. Det blir kortslutning och en katastrof är ett faktum.

Låt inte din kemikalieförvaring bli en tickande bomb. Följ instruktionerna i tillverkarens bruksanvisning och ta dina juridiska skyldigheter som operatör på allvar. Miljöbrott och personskador kan medföra allvarliga följder och allvarligt skada företagets anseende.

Till synes ofarligt: löv i rännan. Om det är stopp i rännan och regnvatten tränger in i invallningen som ska förhindra läckage från de farliga kemikalierna, kommer kärlet inte längre att rymma den volym som föreskrivs enligt lag i händelse av läckage.

Permanent krav - av en bra anledning

Som operatör ansvarar du för skötsel, övervakning och underhåll av invallningen för farliga kemikalier på ett sådant sätt att den är i gott skick och kan fylla sin funktion: säker förvaring av farliga kemikalier.

Operatören måste till exempel se till att

1. Nationella bestämmelser för förvaring av farliga ämnen samt för arbetsmiljö, vatten- och miljöskydd följs.
2. Invallningen för farliga ämnen alltid används på avsett sätt i enlighet med företagets säkerhets- och brandskyddsplan, och att kraven på explosionsskydd följs enligt direktiv 1999/92/EC.
3. Missbruk och obehörig åtkomst förhindras.
4. Funktionsfel och skador repareras omedelbart och professionellt.
5. Regelbundna inspektionsintervall upprätthålls och dokumenteras.

Om det finns ett funktionsfel bör operatören alltid kontakta tillverkarens serviceavdelning först. Ett telefonsamtal kan ofta ge viktig information och bidra till att lösa eventuella problem.

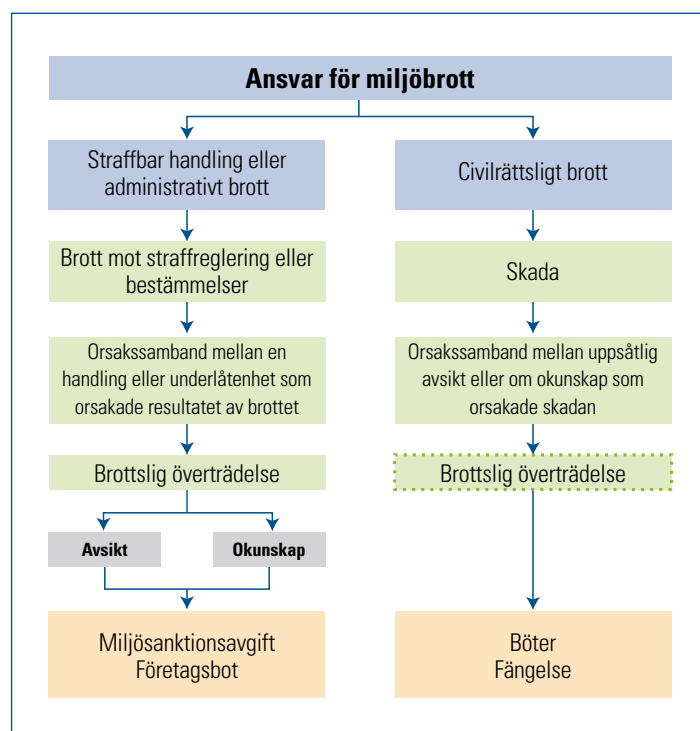

Diagram som visar ansvar i händelse av miljöbrott

De sex viktigaste kontrollpunkterna

Det finns många vinster med att göra regelbundna inspektioner av invallningen för farliga kemikalier. Fat, IBC:er och kemikalieemballage kan springa läck och ju snabbare det upptäcks desto bättre. Även en trasig ventilation eller ett stopp i takavvattningen kan få förödande konsekvenser. Följande sex punkter bör kontrolleras regelbundet vid invallning av kemikalier.

1. Invallningen - håll den ren från smuts och vätskor!

Oavsett om det gäller hyllorna i kemikalieskåpet eller uppsamlingskärlet måste de hållas rena från vätskor och föroreningar. För att säkerställa det rekommenderar vi en **visuell inspektion minst varje vecka**. Har kemikalierna hög risk bör det ske oftare. Få in visuell inspektion i rutinerna och **dokumentera** systematiskt. Kontrollera om det finns tecken på korrosion. För kärl av plast ska du vara uppmärksam på vita fläckar, på stålkärl är rostbildning ett varningstecken och på lackerade kärl är bucklor/lacksador viktiga att uppmärksamma. Om ett **läckage** upptäcks under inspektionen av invallningen, bör du vidta åtgärder omedelbart utan dröjsmål. Det beror på att du är skyldig att alltid kunna garantera att kärlet rymmer den nödvändiga volymen. Om det redan finns vätska i uppsamlingskärlet kan fastställda volymen (Enligt länsstyrelsens praxis: 100% av volymen i den största behållaren samt 10% av volymen i resterande behållare eller 100% uppsamlingsvolym i vattenskyddsområden) inte längre garanteras.

Invallningen är också anpassad för ett specifikt ämne, så att **motståndskraften** kan säkerställas vid ett läckage. Ska du förvara andra ämnen måste du stämma av innan att motståndskraften även gäller för dessa ämnen så att inte invallningen exempelvis fräts sönder vid ett läckage.

När det gäller **särskilt riskfyllda ämnen**, som till exempel avger farliga ångor, är det ännu viktigare att snabbt vidta åtgärder för att motverka riskerna. Tömning av ett uppsamlingskärl bör hanteras på samma sätt som när man städar upp efter vilket läckage som helst. Som operatör för farliga kemikalier bör du ha en **spillskyddsplan** att följa för att städa upp efter ett kemikalieläckage.

Ett larm i invallningens botten och som varnar vid läckage kan vara lämpligt för att förebygga risker för ohälsa eller olycksfall.

Invallningarna ska vara intakta och får inte ha någon avloppsöppning eller kran för tömning! Om uppsamlingskärlet är fyllt med vatten från regn eller slask bör du inte tippa! Det kan finnas föroreningar efter tidigare lagrade kemikalier. Använd i stället en **pump** eller sug för att ta upp utspilld vätska (för mindre vätskemängder kan det räcka med absorbenter). Ta bort så mycket av vätskan som möjligt från uppsamlingskärlet och kontrollera sedan om det finns några rester kvar. Dessa kan torkas upp med absorberande material. Efteråt bör uppsamlingskärlet saneras och rengöras noggrant. Skydda invallningen mot manuella skador från truckar och andra fordon genom att placera invallningen utanför transportvägar och/eller med påkörningskydd.

Vätska och smuts i uppsamlingskärlet: Invallningen får inte användas när det ser ut så här!

2. Ventilation - dygnet runt!

För att motverka höga koncentrationer av explosiva eller hälsofarliga ångor vid förvaring av farliga kemikalier så ska förvaringslösningar utrustas med **naturlig eller teknisk ventilation**. Ventilationen måste ständigt vara igång och får inte vara övertäckt, blockerad eller avstängd. Ett **luftproblem** kan vara en ganska ofarlig konsekvens, men luft som är förorenad med **hälsofarliga eller explosiva gaser** utgör en hög säkerhetsrisk, såväl som arbetsmiljörisk och måste ventileras ut. Kombinationen av teknisk ventilation och en **gasvarningsanordning** kan inte implementeras för alla ämnen utan måste kontrolleras i förväg.

Övervakning av luftutsug måste tillhandahållas med en luftväxlingstakt på två gånger eller mer. Mekanisk ventilation och övervakning av luftutsug bör omfattas av en **årlig inspektion**. Ex-fläktar måste bytas ut ungefär vart tredje till femte år eller efter 20-40 tusen timmar i enlighet med tillverkarens bruksanvisning eller om en bedömning visar att värme eller ljud har blivit märkbara.

3. Branddörr/ar - se till att de är ordentligt smorda!

Dörrarnas gångjärn måste smörjas regelbundet! Annars finns det risk för att dörren inte längre stängs ordentligt vid händelse av brand. Det är särskilt viktigt när det gäller EI 90-dörrar: om inte dörren stängs ordentligt klarar det brandklassade kemikalieskåpet eller miljöcontainern inte en brand.

4. Brandskyddsluckor - testa regelbundet för att förhindra att de fastnar!

Rör på brandskyddsluckorna manuellt minst en gång i månaden. Annars finns det risk för att fjädern rostar. Luckan kan då inte längre stängas – vilket leder till allvarliga konsekvenser vid brand.

5. Elektriska komponenter - åtgärda fel omedelbart!

Före leverans kontrollerar tillverkaren alla elektriska komponenter i förvaringslösningen för farliga kemikalier. Försörjningskablar och anslutningar måste tillhandahållas av kunden. Vi rekommenderar att hela elsystemet sedan inspekteras av en elektriker vart tredje år.

6. Takavvattning - säkerställ att regnvattnet leds bort!

Vid uppställning utomhus måste rännorna hållas fria från löv, smuts, snö och is. Om regnvattnet inte kan rinna bort på ett kontrollerat sätt finns det risk för att vatten tränger in i invallningen. Det kan leda till skador på kemaliebehållaren och göra uppsamlingskärlet oanvändbart.

Testinstituten rekommenderar särskilt att operatören bör inspektera uppsamlingskärl, ventilationsutrustning, brandskydd med mera årligen. Kontakta en servicetekniker för att få en inspektions- och underhållsplan.

Miljöbalken

Hänsynsregler § 2

Alla som bedriver eller avser att bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd skall skaffa sig den kunskap som behövs med hänsyn till verksamhetens eller åtgärdens art och omfattning för att skydda människors hälsa och miljön mot skada eller olägenhet.

Hänsynsregler § 3

Alla som bedriver eller avser att bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd skall utföra de skyddsåtgärder, iaktta de begränsningar och vidta de försiktighetsmått i övrigt som behövs för att förebygga, hindra eller motverka att verksamheten eller åtgärden medför skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön. I samma syfte skall vid yrkesmässig verksamhet användas bästa möjliga teknik.

Arbetsmiljöverkets föreskrifter

Kemiska arbetsmiljörisker AFS 2011:19

Alla företag som använder uppsamlingskärl är också skyldiga att hålla dessa i korrekt skick. Liksom för andra verktyg måste uppsamlingskärlens funktion (liksom uppsamlingsvolymen som föreskrivs för den aktuella användningen) alltid garanteras. Nödvändiga underhållsåtgärder måste vidtas omedelbart och konstaterade brister måste åtgärdas omgående. Behållare som innehåller farliga kemiska produkter eller andra kemiska riskkällor behöver skyddas mot påkörning av t.ex. truck.

I det kemiska arbetsmiljöarbetet behövs det rutiner för:

- Mottagning av farliga kemiska produkter, förvaring och omförpackning.
- Kontroll och underhåll av utrustning och ventilation
- Städning och uppsamling av utspillda kemikalier

En säkerhetsanordning som ett larm i invallningens botten och som varnar vid läckage kan ibland vara lämpligt för att förebygga risker för ohälsa eller olycksfall.

SÄIFS 2000:2

Föreskrifter och allmänna råd om hantering av brandfarliga vätskor

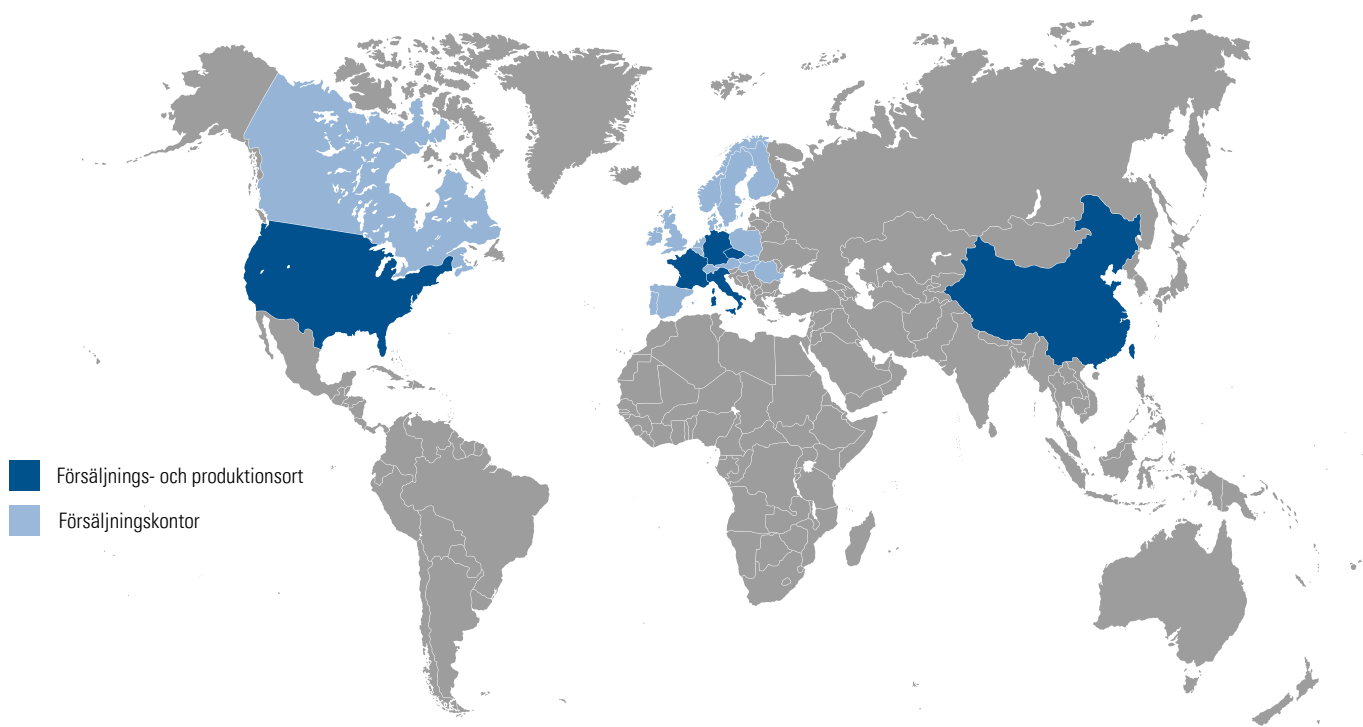
6.4.1 Vid förvaring av brandfarliga vätskor inomhus skall utrymmet vara ventilerat. Ventilationssystemet skall

- mynna direkt utomhus om riskutredningen visar att detta behövs,
- vara så anordnat att undertryck råder i förhållande till intilliggande lokal där hantering av brandfarlig vara inte sker samt övertryck råder i förhållande till intilliggande lokal där öppen hantering av brandfarlig vara sker,
- inte kunna sprida en brand till intilliggande lokaler, och
- förhindra att en brännbar gasblandning uppkommer.

***DENIOS påpekar uttryckligen att underlåtenhet att uppfylla kraven enligt ovan nämnda lagstiftning, automatiskt leder till en avvikelse vid kontroll eller i samband med en inspektion av utrustningen. Avsaknad av rapporter från de regelbundna kontrollerna kommer att leda till stora problem med försäkringsgivare i händelse av skada.**

Vi är er internationella partner.

Vår kompetens som tillverkare uppskattas över hela världen. DENIOS finns representerat med 25 försäljningskontor och sex produktionsanläggningar. Vår webbshop finns på 23 olika språk. Vi är er globala partner och problemlösare, vi förstår den lokala lagstiftningen och vi kommer att stödja ert projekt redan från första idé till färdig produkt.

DENIOS
MILJÖSKYDD & SÄKERHET

DENIOS, med huvudkontor Bad Oeynhausen, Tyskland, har utvecklat och tillverkat produkter och lösningar för säker förvaring och hantering av kemikalier i mer än 35 år.

Med en kundanpassad och professionell rådgivning som säkerställer att lagar och förordningar uppfylls och som tar ett helhetsgrepp kring förvaring och hantering av farliga kemikalier har en central roll: dels för att krav och riktlinjer ständigt förändras och dels för att en framgångsrik och smidig planering möjliggör att arbetsprocesser följs och därmed ökar säkerheten. Å andra sidan, måste operatören säkerställa och dokumentera att alla föreskrifter följs under driftsättningen.

Rådgivning från DENIOS. Kundanpassad och professionell.

Är du osäker på om du uppfyller dina skyldigheter? Vet du om din nuvarande kemikalieförvaring uppfyller kraven i gällande lagstiftning, skulle klara en inspektion eller om försäkringsskyddet fortfarande finns? Vi finns här för dig och kan alltid göra en behovsanalys. Hör bara av dig!

Säker, laglig och trygg förvaring. För en säker och trygg arbetsplats.

Med 35 års erfarenhet, toppmodern produktion och erfarna experter erbjuder DENIOS ett unikt utbud av produkter och utrustning för kemikaliehantering. För oss är kvalitet och hållbarhet ett signum.

